

A Magyar Köztársaság nevében !

A Pécsi Ítéltábla dr. Marosvári Tamás ügyvéd (ügyvéd címe) mint pártfogó ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Bernschütz és Harkai Ügyvédi Iroda (ügyint.: dr. Bernschütz Sándor ügyvéd; ügyvédi iroda címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (I. rendű alperes címe) I. r. és dr. Szotáczy Gábor ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **II.rendű alperes neve** (II. rendű alperes címe) II. r. alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása, kártérítés és egyéb iránt a Baranya Megyei Bíróság előtt 11.P.20.706/2010. ügyszám alatt folyamatban volt perében 2010. szeptember 28-án 13. sorszámon kelt ítélet ellen az alperesek által 14. és 15. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán - a 2011. május 10. napján megtartott tárgyaláson - meghozta az alábbi

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében *megváltoztatja*, mellőzi az I. r. alperesnek a P. Rendőrkapitánysághoz intézett, 2007. szeptember 20-án kelt feljelentésében szereplő állítása miatti személyiségi jogsértés megállapítását, és az I. r. alperes által fizetendő nem vagyoni kártérítés összegét 150.000,- (egyszázötvenezer) forintra szállítja le. Ezen kívül a II. r. alperessel szemben előterjesztett keresetet teljes egészében elutasítja.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó rendelkezéseit akként változtatja meg, hogy a felperes és az I. r. alperes az elsőfokú eljárással kapcsolatos költségeiket maguk viselik.

Kötelezi a másodfokú bíróság az I. r. alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak az illetékes adóhatóság felhívására 25.500,-(huszonötezer-ötszáz) forint elsőfokú és 6.000,- (hatezer) forint másodfokú részilletéket, míg a fennmaradó rész az állam terhén marad.

Kötelezi továbbá a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. r. alperes javára 50.000,- (ötvenezer) forint + Áfa elsőfokú perköltséget, míg a feljegyzett elsőfokú eljárási illeték az állam terhén marad.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. r. alperes javára 30.000,- (harmincezer) forint + Áfa másodfokú perköltséget. A feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

A másodfokú bíróság megállapítja, hogy a felperesi pártfogó ügyvéd elsőfokú eljárásbeli munkadíját a felperes és az I. r. alperes 50-50 (ötven-ötven) százalékos arányban, míg a fellebbezési eljárás munkadíját a felperes 1/3 (egyharmad) az I. r. alperes pedig 2/3 (kétharmad) arányban tartozik viselni. A II. r. alperes tekintetében a felperes viseli a másodfokú pártfogói munkadíját.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította egyfelől, hogy az I. r. alperes 2007. augusztus 21-én a P. V. Taxi Kft. diszpécseri szolgálatánál és 2007. szeptember 20-án a P. Rendőrkapitánysághoz feljelentésében intézett nyilatkozataival, a II. r. alperes pedig a P. Sz. Ipartestületének 2007. október 10-én megtartott értekezletén megtett, majd egy magánszeméllyel is közölt nyilatkozatával a felperes jó hírnévhez fűződő személyiségi jogát megsértette. Kötelezte az elsőfokú bíróság az I. r. alperest, hogy 15 napon belül írásban, a II. r. alperest pedig, hogy a soron következő ipartestület-vezetőségi értekezleten adjon bocsánatkérésben, a tévedés elismerésében álló, megkövető elégtételt a felperesnek, továbbá hogy fizessenek meg 15 napon belül a felperesnek egyenként 250.000,- forint nem vagyoni kártérítést és annak 2008. február 20. napjától a kifizetésig terjedő időre járó törvényes késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és figyelemmel az 50-50%-os pernyertességi arányra is kötelezte az alpereseket az eljárási illeték megfizetésére azzal, hogy a felek perköltségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen az alperesek fellebbeztek az ítélet megváltoztatása és a kereset elutasítása, valamint a felperes perköltségeik megfizetésére kötelezése végett.

Az I. r. alperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, ennek következtében a levont jogi következtetések megalapozatlanok. Utalt arra, hogy a taxitársasághoz történt bejelentésen kívül a felperessel szemben semmilyen kijelentést hatósághoz vagy nyilvánossághoz nem intézett, ugyanis a P. Rendőrkapitányság előtt benyújtott szeptemberi feljelentést a felperes házastársának zaklatásai miatt tette, az a felperest közvetlenül nem érintette. Ebből álláspontja szerint az következik, hogy az I. r. alperes a felperesről senkinek semmit nem híresztelt, tényeket róla hamis színben nem tüntetett fel, róla mások előtt sértő vagy valótlan megjegyzéseket nem tett. Véleménye szerint a taxitársaságon belül történt, a felperest hátrányosan érintő eseményekért nem felelős, azok a felperes magatartásával állnak okozati összefüggésben. Hivatkozott még az I. r. alperes arra, hogy a nyomozóhatóságnál tett bejelentés nem alapozhatja meg személyiségvédelmi polgári per indítását.

A II. r. alperes fellebbezését azzal indokolta, hogy az ítélet indokolása részben iratellenes, részben megalapozatlan, s ezért a jogi következtetések sem helytállóak.

Utalt arra, hogy a jelen perrel érintett minden nyilatkozatát és intézkedését, mint a P. V. Taxi Korlátolt Felelősségű Társaság ügyvezetője és képviselője tette, ekként alperesi legitimációja ebben a perben a II. r. alperesnek nincsen. Vitatta, hogy a társaság vezetői ülésén tett kijelentése - hogy a felperes ellen eljárás folyik, melynek eredményeként őt valószínűleg el fogják marasztalni - alkalmas volna a személyhez fűződő jog megsértésére, hiszen nem tüntetett fel valamely tényt hamis színben, hanem mindössze az eljárás tényét állapította meg. Utalt arra, hogy a társaság vezetőjeként a társaság érdekeit kellett szem előtt tartania ezzel a közléssel az ügyvezető tájékoztatási kötelezettsége folytán. Álláspontja szerint egyfelől éppen e tények elhallgatásával követett volna el jogsértést, másfelől a felperessel szemben alkalmazandó következmények latolgatása vezetett a helyzet - az eljárás kimenetele - értékelésének szükségességéhez. Hivatkozott még arra, hogy a felperes elleni eljárás kimenetele tekintetében tett kijelentésével mindössze a szabad véleménynyilvánításhoz fűződő jogát gyakorolta. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete nem tartalmaz indokolást arra vonatkozóan, hogy a vezetőség illetően tájékoztatásának elmaradása mennyiben változtatott volna a felperes jó hírvének megítélésén, amelyre álláspontja szerint kizárólag az a hatósági eljárás hatott kedvezőtlenül, amelynek megindítása éppen a felperes magatartásával állt okozati összefüggésben.

A II. r. alperes fellebbezésében egyidejűleg elfogultsági kifogást is előterjesztett. Ebben arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének kézhezvétele után jutott tudomására, hogy az ügyben eljáró bíró egy korábbi, a II. r. alperes ügyvezetése alatt álló cég ellen folyamatban volt munkaügyi perben a jelen per egyik tanújának, mint felperesnek a jogi képviseletét látta el.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének, mint ténybeli és jogi indokait tekintve is helyes döntésnek a helybenhagyását, valamint az alperesek másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte a másodfokú bíróságtól.

Az I. r. alperes fellebbezése részben, a II. r. alperes fellebbezése pedig teljes egészében alapos az alábbiak szerint.

A másodfokú bíróság elsőként a II. r. alperes fellebbezését értékelte, mert az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alábbiak szerinti kiegészítése a II. r. alperes tekintetében volt releváns.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét tehát annak a ténynek a megállapításával egészíti ki, hogy a II. r. alperes a per tárgyává tett kijelentései megtétele során, mint a P. V. Taxi Kft. ügyvezetője járt el.

A Ptk. 350. § (3) bekezdése szerint a törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem felelős. Noha a bírói gyakorlat a szervezeti képviselőt (pl. a kft. ügyvezetője) is törvényes képviselőnek tekinti, mivel képviseleti jogáról jogszabály rendelkezik, azonban a szervezeti képviselőt nem vonja a Ptk. 350. § (3)

bekezdésének alkalmazási körébe. E jogszabályhelyet kizárólag akkor alkalmazza, ha a törvényes képviselő a szülő, a gyám, a gondnok vagy a felszámoló.

A másodfokú bíróság - eseti döntésben is közzétett (BDT2010.2192) és más bíróságok esetében is fennálló (pl. BDT2008.1818) - véleménye szerint így a jogi személy feladat- és hatáskörében, illetve tevékenységi körében eljáró természetes személy (tag, alkalmazott, vezető tisztségviselő) magatartása a jogi személy eljárásának minősül, így az ennek során okozott kárért vagy személyiségi jogsértésért harmadik személyekkel szemben a jogi személy tartozik felelősséggel.

Eszerint nincsen a károsultnak döntési joga arra nézve, hogy az igényét magával az elkövető magánszeméllyel vagy a jogi személlyel szemben érvényesíti-e. A jogi személy cselekvősege - sajátos természete folytán - mindig a tevékenységi körében és nevében eljáró természetes személyek magatartásának betudásán alapul, így a jogi személy tevékenységi körében és nevében eljáró természetes személy cselekvősege e körben hiányzik, ezért a jogi személy mellett vagy helyett a természetes személy felelőssége nem állapítható meg.

Eszerint a II. r. alperes magatartása a perben nem álló jogi személynek tudható be, az anyagi jog alapján a felperes a kereset tárgyává tett igényt ezért a II. r. alperesként megjelölt személlyel szemben nem érvényesítheti, nincsen ugyanis a II. r. alperessel szemben keresetőségi joga a felperesnek.

Az irányadó bírói gyakorlat (BH2001.388) szerint annak elbírálása, hogy a felperes igényérvényesítési jogosultsága (keresetőségi joga) az általa nevezett alperessel szemben fennáll-e, az ügy érdemére tartozó olyan anyagi jogi kérdés, amelynek tárgyában a bíróságnak ítélettel kell határoznia.

A kereset II. r. alperessel szemben előterjesztett részének a keresetőségi jog hiányára történő utalással való érdemi elutasítása kizárja annak lehetőségét, hogy a másodfokú bíróság a jogi személy vezető tisztségviselőjeként és képviselőjeként eljáró természetes személy II. r. alperes magatartását érdemében vizsgálja, és arra nézve egyéb jogi következtetést vonjon le. E kérdések tehát nem lehetnek a továbbiakban tárgyai az eljárásnak, így a II. r. alperessel szembeni kereset elutasítása mellett a másodfokú bíróság mellőzi az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a II. r. alperes magatartásának értékelésével kapcsolatos valamennyi ténybeli és jogi megállapítást.

A II. r. alperesi fellebbezéssel összefüggésben ezeken túlmenően a másodfokú bíróság álláspontja az, hogy az elfogultsági kifogásban felhozott indokok nem alkalmasak arra, hogy a kifogást s így a bíró kizárását megalapozzák, ezért perakadályt vagy a kizárt bíró eljárása miatti hatályon kívül helyezési okot nem képezhetnek. A másodfokú bíróság megítélése szerint a kifogásban írt okok nyilvánvalóan alaptalanok, ezért a bíróság kiszabásának mellőzésével a bíróság csak utal a Pp. 19. § (2) bekezdése szerint alkalmazható 120. §-ára.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. alperes vonatkozásában teljes egészében megváltoztatta, és az ellene előterjesztett keresetet egészében elutasította.

Az I. r. alperes fellebbezése ugyanakkor a következők szerint csupán részben tekinthető megalapozottnak.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által az I. r. alperesi magatartások körében megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta és fenntartotta, az az álláspontja szerint kiegészítésre, pontosításra nem szorul sem a kft. diszpécsterszolgálatához megtett bejelentés, sem a rendőrséghez benyújtott feljelentés tekintetében. A másodfokú bíróság ezen túlmenően osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját az elsőként említett magatartás jogi megítélése vonatkozásában. Az elsőfokú bíróság ítélete ezért az I. r. alperes diszpécserközponthoz intézett bejelentése tekintetében, mind a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása, mind a kártérítésre kötelezés tekintetében helyes volt, azt a másodfokú bíróság nem érinti.

Nem értett egyet ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak a feljelentés körében kifejtett jogi indokaival, ezért az e vonatkozásban hozott jogsértés tényének megállapítására vonatkozó rendelkezést, mint alaptalant az ítéletből mellőzte. A jogsértések számának csökkenése és a jogsértés jellegének ekként történő megváltozása kihat a mérlegelés körben megállapítandó nem vagyoni kártérítés összegszerűségére is, ezért az I. r. alperes terhére megállapított kártérítési marasztalás összegét a másodfokú bíróság mérlegelése körében leszállította.

A másodfokú bíróságnak ezek alapján abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a feljelentésre indult szabálysértési eljárásnak a feljelentő későbbi eljárási szakban tett újabb nyilatkozatai vagy a korábbi nyilatkozatok visszavonása nyomán történő megszüntetése alapot adhat-e a feljelentett személyhez fűződő jogai feljelentő általi megsértésének megállapítására és ennek következtében további objektív szankciók és szubjektív jogkövetkezmények (kártérítési felelősség) alkalmazására, illetve levonására.

A 2002. évi 624. sz. elvi bírósági határozata szerint valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezése, így személyiségvédelmi per megindítása vagy büntető feljelentés megtétele önmagában személyiségvédelmi per megindítására nem ad alapot. Az irányadó és publikált (BDT2006.1429) bírói gyakorlat szerint továbbá a hatóság előtti eljárás kezdeményezése, így per megindítása vagy büntető feljelentés megtétele önmagában nem valósítja meg a személyiségi jog sérelmét. A peres eljárás során tett nyilatkozatok akkor sem alkalmasak a személyhez fűződő jog megsértésének megállapításához, ha utóbb e kijelentések a bizonyítási eljárás tükrében nem minősülnek valónak, feltéve, hogy a tényállítások indokolatlanul nem sértőek, bántóak, illetve durván sértő kifejezést nem tartalmaznak.

A másodfokú bíróság osztja ezeket a jogi álláspontokat, és a perbeli esetre nézve azokat azzal egészíti ki, hogy amennyiben maga a feljelentés nem alkalmas a személyhez fűződő jog megsértésére, akkor nyilvánvaló, hogy annak visszavonása, vagy az eljárás megszüntetésére vezető újabb nyilatkozat sem nyújthat jogalapot sem a jogsértés tényének bíróság általi megállapítására, sem az egyéb következmények levonására.

Az ilyen magatartásoknak a személyhez fűződő alanyi jogok megsértésére való alkalmatlansága ugyanakkor csak annak a további feltételnek a megléte mellett állapítható meg, hogy az eljárást megindító bejelentés - amely a bejelentőnek, feljelentőnek közjogi alapú alanyi joga - nem volt nyilvánvalóan hamis, illetve nem irányult nyilvánvalóan az eljárással érintett személy jogainak megsértésére, csorbítására, a személyek zaklatására.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az I. r. alperes magatartásai a feljelentéssel összefüggésben nem tekinthetők a közjogi alanyi jog visszaélészerű gyakorlásának, ezért a fentiekben hivatkozott irányadó gyakorlatban felhívott jogi indokok mellett ezért sem alapozzák meg a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítását.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az I. r. alperesre vonatkozó érdemi rendelkezések tekintetében a rendelkező részben foglaltak szerint a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A perköltségre vonatkozó rendelkezések tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét két okból változtatta meg. Az egyik az, hogy a pervesztesség és a pernyertesség aránya az elsőfokú eljárásra is kiterjedően megváltozott, a másik ok pedig az, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a per tárgyának értékét.

A személyhez fűződő jogok megsértésével kapcsolatos perekben a per tárgyának értéke ugyanis az objektív és szubjektív jogkövetkezmények alkalmazásának együttes követelése folytán keletkezett tárgyi keresethalmazatra tekintettel a kártérítési összeg és az objektív szankciók iránti igény - utóbbi, mint meg nem határozható érték - alapján kifejezett értékek összege a Pp. 25. §-ának (3) bekezdése és az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 40. § (1) bekezdése alapján. Nem osztja a másodfokú bíróság azt az álláspontot (pl. EBH1999.94), hogy az objektív és a szubjektív szankciók ne képeznének valóságos tárgyi keresethalmazt, ez csak a többes objektív szankciók esetében áll meg.

A pernyertesség-pervesztesség aránya jogerős ítélet szerint a felperes és az I. r. alperes viszonylatában egyharmad-kétharmad, a felperes és a II. r. alperes tekintetében pedig másodfokon pernyertesnek a II. r. alperes volt tekintendő.

Mindemellett a másodfokú bíróságnak tekintettel kellett lennie a felperesi pártfogó ügyvéd munkadíja viselésének arányaira, a felperes személyes költségmentességére, az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos voltára és az

alperesek által erre tekintet nélkül előzetesen lerótt 15-15 ezer forint fellebbezési eljárási illetékre, valamint a II. r. alperes által az elsőfokú eljárásban csatolt, az ügyvédi díjazással kapcsolatos, eltúlzottnak nem értékelhető megállapodásra.

A II. r. alperes teljes pernyertességére tekintettel az állami adóhatóságtól kérheti a tévesen felragasztott illeték visszatérítését az Itv. 94. §-ára és a Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel.

Az első- és másodfokú perköltség viseléséről a másodfokú bíróság a felperes és az I. r. alperes tekintetében a Pp. 81. § (1) bekezdésének II. mondata, míg a felperes és a II. r. alperes között a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott. Az ügyvédi munkadíjban álló perköltség mértékét a másodfokú bíróság az I. r. alperes tekintetében a 32/2003. (VIII.22.) IM sz. rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és az (5) bekezdés alapján, a II. r. alperes esetében azonban a hivatkozott rendelet 2. §-ának (1) bekezdése szerint határozta meg.

A másodfokú bíróság az elsőfokú és fellebbezési eljárási részilletékek viselésével kapcsolatban a személyes költségmentes felperes tekintetében a Pp. 84. § (1) bekezdésének a) pontja, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM sz. rendelet (Kmr.) 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján, az I. r. alperes esetében pedig az előzetesen - tévesen - lerótt 15.000,- forint fellebbezési eljárási illeték beszámításával a Pp. 81. § (1) bekezdésére is figyelemmel határozott. Az illetékek mértékére vonatkozó rendelkezés a tárgyi és személyi keresethalmazattal összefüggésben fent írtakon, valamint az Itv. 39. §-ának (1) bekezdésén és a (3) bekezdés b)-c) pontján, valamint a 42. § (1) bekezdésének a) pontján és a 46. § (1) bekezdésén alapul.

A személyes költségmentes felperest képviselő pártfogó ügyvédi munkadíjának mértékéről a bíróságnak nincsen hatásköre határozni, ezért csupán a pártfogói munkadíj viselésének arányáról határozott a másodfokú bíróság figyelemmel az első- és másodfokú eljárásban kialakult pernyertességi arányokra és a személyi keresethalmazatra. Ennek folytán a felperesi pártfogó ügyvéd munkadíját - egyfelől - a felperes és az I. r. alperes tekintetében első fokon 50-50 (ötven-ötven) százalékos arányban viselik e felek, míg a fellebbezési eljárás munkadíját a felperes 1/3 (egyharmad) az I. r. alperes pedig 2/3 (kétharmad) arányban tartozik viselni, a felperes és a II. r. alperes tekintetében pedig - másfelől - a felperes viseli a másodfokú pártfogói munkadíjat. E rendelkezések a Pp. 87. §-ának (2) bekezdésén, valamint a 81. § (1) bekezdésén alapulnak.

P é c s , 2011. május 10.

Dr. Juhász László s.k. a tanács elnöke, Dr. Fekete Bálint s.k. előadó bíró, Dr. Hrubí Adrienn s.k. bíró